

Előzetési ár:

Egész évre 8 frt = 16 kor.
Félévre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Egész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főtözsdeben. Kószl János, Hochrein J. és fia i. üzletében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadóhivatal (lyceum könyvnyomda), hol mindenkor a legutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatót hirdetés után 30 kr = 60 fillér bélyegdíj fizetendő.

Nylttér 1 sor 1 ft 2 korona

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceum könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A helyzethez.

Hogy mindenek előtt hazai dolgokról szóljunk, legyen ezennel ünnepelesen megerősítve, hogy a budapesti ellenzéki lapok ama hite, mely szerint Széll Kálmán titkos tanácsos a napokban Bécsben gróf Kálnoky vendége volt, kivételesen igazságon alapul. Széll ott volt. Kálnokynál ebédelt s aztán késés nélkül megint elutazott. Beszéltek is egymással, még pedig igen bizalmasan; de hát egyikük sem trappista, és szoros barátságban is vannak egymással.

De nem konspiráltak és hogy Wekerle miniszterelnök hivatali utóda ki legyen, azt sem rendezték; nem szokása e két kitűnő államférfinak a hivatalnokok szerepét játszani s hiábavaló kombinációkkal bajlódni, melyek nem aktuálisak. Már pedig kevésbé aktuálisat annál, hogy ki legyen a mostani magyar miniszterelnök utóda, gondolni sem lehet, különösen Széll Kálmánra nézve, akinek ajánlata volt a döntő abban, hogy ő felsége épen Wekerlére bizta a kabinetalakítást és nem egy másik államférfira. Midőn gróf Szapáry lemondása után Széll Kálmán magánkihallgatásra Bécsbe hivatott a királyhoz, tényleg az volt a szándék, hogy a parlamenti és kormányzati helyzetről alkotott véleménye meghallgatása után

ő lesz megbizva az új kabinet alakításával és világos előadásának meghallgatása után ez a szándék még erősebb lett; de Széll Kálmán maga kérte, hogy személye hagyassék ki a kombinációból és Wekerle kinevezésének üdvös voltát oly ékesen bizonyította, hogy a korona rögtön e mellett határozott, a nélkül, hogy más titkos tanácsosokat is meghallgatott volna, a kik már jelezve voltak, hogy esetleg szintén meghívják őket. Mi történt ez óta, amiből az ellenzék jogosítva lenne a következtetést vonni, hogy Széll ma desavouálni, vagy épen felváltani akarná Wekerlét? Talán az egyházpolitikai események? Ámde Széll az összes egyházpolitikai reformok leglényegesebb pontjára, a kötelező polgári házasságra nézve erősebben van kötve, mint bármely más magyar államférfi! Hiszen ő a hiteles örökös Deák Ferenc politikai hagyatékának, ő van megbizva a nemzet bölcséje végrendeletének, annak a végrendeletnek végrehajtásával, melyet utolsó parlamenti beszédében fektetett le Deák és a melyben határozottan a kötelező polgári házasság intézménye mellett nyilatkozott. És tán aggályai keletkeztek a javaslat alakjára és szerkesztésére vonatkozólag, melyet a kormány e reform tárgyában betervezni fog. Akkor a legbefolyásosabb magyar képviselőnek

csak ki kell nyilatkoztatnia illetékes helyen esetleges aggályait, nem különben ellen javaslatait és biztos, hogy változást teremt, Széll soha sem engedí magát taktikai érdekek által — mint Apponyi — arra indíttatni, hogy a saját meggyőződésével labdázék. De hát mit csinált Széll Bécsben? Kérdi a kombinálni szerető ellenzék. Hiszen a tenyerén van a válasz. Nem egy ellenzéki hírlap tette közzé diadallal egy Magyarországon levő katonai parancsnokság magyar átiratát egy magyar hatósághoz és adózott érte elismeréssel a hadügyminiszteriumnak? Mért ne jöhetett volna Széll, ki a delegációban ügyszólván személyesen jöttál érte, hogy a hadügyminiszterium a nyelvkérdésben teljesíteni fogja Magyarországot jogos kívánságait, azért Bécsbe, hogy önként válalt obligója teljesen honoráltságék. Báró Bauer jelenleg szabadságon van, Széll tehát Kálnoky bonnes officies-ét vette igénybe, a ki elnöke a közös miniszteriumnak és így jött kell állnia hadügyminiszter kollégájáért. Amíg ő felsége a hegyek közt és a tavak mellett időzik, nincs kabinetkérdés, és ha visszatér, akkor sem lesz az a kabinetkérdés, amire a magyar ellenzék oly állhatatosan sandít. És Széll nem akar miniszter lenni.

A PÉCS TÁRCÁJA.

Uj élet.

Ez az első dal. Mit eddig irtam,
Dudogás volt csak, gyöngye kísérlet;
Pihent a szívem önásta sírban:
Feltámadok most, most újra élek!

A zár lepattant, kinyílt a börtön.
Szárnyal a lelke fennen, szabadon!
Ez az első dal! Mind beleöntök,
A mi szívemben üdv, öröm vagyon.

Dallal köszöntlek, holdog új élet,
Ének fogadjon, nyíló szerelem!
Virágot hintsen dalom éltek,
Glóriát fonjon rátko énekek!

Határon állok. A múlt mögöttem:
Fénye alig van, csupa köd, árnyék...
Itt a jövő vár, rózsaszín ködhen:
Mintha virágos mezőkön járnék!

Most ébredek csak az ifjuságra,
Tünnék a balga, ábrándos évek...
Új szerelemnek perzsel a lángja,
Ez az első dal, ez az új élet!

BUDAY LÁSZLÓ.

Igen...

(Menyasszony-monolog a házasság előestéjén.)

(Egy fiatal leány szobája. Ágy, kandalló, rajta ingó óra; íróasztal; egy széken menyasszonyi ruha és myrtuskoszoru. Belép egy 17 éves leány, kezében lámpa. A kulisszák mögé beszél.)

— Igen mama — rögtön lefekszem...
rögtön... rögtön... légy nyugodt... és
aludni fogok... aludni! Jó éjszakát kedves
kis mamám! (Csókot hint, betesz az ajtót
s egy ideig mozdulatlanul áll.) Lefeküdni,
igen... de aludni... arról nem állok
jót. (Sóhajt.) Holnap! holnap megyek
nőül Berkessy urhoz... (hirtelen elhallgat,
azután bizalmasan) Gézához, jegyesemhez...
Igen, nőül. Ki hitte volna ezt? Férjem lesz...
Ez furcsa! Egy ember, a ki engem feleségének fog hívni,
s azt fogja nekem mondani: »Te.« Eddig csak
a papa, meg a mama mondták nekem: Te!
no meg a nagybácsi... és holnap...
Es nekem is tegeznem kell őt. Oh, sohasem fogom tudni őt így nevezni...
Most úgy hívom: Berkessy ur. Ő meg engem
Rózsa kisasszonynak nevez. Bella, az unokanővérem
is csak a tizenegyedik napon kezdte tegezni férjét.
Pedig ő nem félénk, ő volt a legbátrabb a

záróban; mindig ő vitte el a díjakat...

Zárda! Sohasem teledem el, 28-ik voltam osztályunkban; igen — 28 között. Egy iskolai feladat még most is eszemben van. Sohasem tudtam megfejteni. El is tettem az íróasztalomba. Ime itt van. (Egy papírost vesz elő s olvas.) »Ha egy embernek egy fa kivágásához két napra van szüksége, hány fa kivágása ad munkát 620 embernek 33 napon át?«

Azt mondták, hogy ez igen egyszerű, de hiába! A számok és én... Meg is mondtam férj... igen, férjemnek... miért nem hivatnám így? holnap ugyis igazán az lesz, — megmondtam neki, hogy a számadást végezzék ő... igen...

Igen... (Elgondolkozva.) Holnap fogom kimondani az Igen-t... Igen? lehet vagy háromféleképpen igent mondani. Például: Igen mama. Igen papa. Igen uram... Igen és nem; ezt a két szót mondják legtöbbször. Azonban nem-et mégis ritkábban mondanak, mint igen-t... Ez a holnapi igen csakugyan furcsa lesz. Nem tudom miért, de csakugyan zavarba ejt...

Hogyan ejtsem ki? hogyan kell kimondani? Nem igen hangosan... oh nem... a templomban nem szabad. És igen halkán

A többség összeállításán, melylyel a német kormány a birodalmi gyűlésben a katonai javaslatot keresztülvitte, Bécsbe, mint a „Pester Correspondenz” írja könnyen érthető okokból nem igen lelkesednek. Egy mixtum compositum van előtűnk, melyben nagy helyet foglalnak el Ausztria-Magyarország és az emberi tisztesség ellenségei. De vizsgálják magukat, hogy a főcél el van érve, a mi oly fontos volt, hogy Isten nevében hozzájárulhatnak a „non olet”-hez, melylyel Caprivi fogadta a szavazást; hogy továbbá a kereskedelmi szerződés évekre biztosítva van az agráriusok, mukkerék és antiszemiták ravaszkodásai ellen és Caprivi megmutatta, hogy meg tudja leckéztetni a rakoncátlan követeket, ha kell. Bismarck Herbert első fellépése itt nem keltett kellemetlen benyomást: hajlandók feltenni, hogy idővel épen a fiatal Bismarck által lehet majd az öreggel is egy okos szót szólni. Ujabbán híre jár, hogy Caprivi gróf kancellár, a ki katona is, még pedig igen kitűnő, fogja Vilmos császárt elkísérni a nagy hadgyakorlatokra Magyarországra; miután gróf Kálnoky szintén tábornok, akkor ő is bizonyos részt vesz a nagy hadgyakorlatokon. A két vezérrámférfinak nincs különös taglalnivalója, de nem árt a Bismarck által oly okosan bevezetett évenkénti összejöveteleket fenntartani, melyek oly igen hozzájárultak, hogy a két nagy hatalom szövetsége oly bensőséges és megingathatatlan lett. Gróf Caprivi az udvarnál is igen szívesen látott vendég lenne.

* * *

A „nemzeti párt” ágyuja ismét nagyot pukkant, ezuttal Szempcen, gróf Eszterházy Mihály képviselői beszámolóján, amely „ünnepest” tudnivalóképpen nem eshetik meg mozsárdurrogatás nélkül. Különös csak az, hogy maga a pártvezér, gróf Apponyi Albert állt be

mozsárágyu-durrogatónak; ámbar a miskolci pukkanás után már ez sem megy meglepő újság-számba. A szempcei pártvezéri megnyilatkozáson bizonyos melanholikus színezet ömlik el, a magát agyongyanusítottnak tartott mártyr szavát végül benne hallani, kit — szándékosan, vagy akaratlanul — mindenki minduntalan félreért és aki épen ezért minduntalan kénytelenítve látja magát a nagy nyilvánossághoz fordulni, pedig sokkal okosabb dolog lenne úgy intézni dolgait és cselekedeteit, hogy azok félreérthetők sehogys legyenek. Ehez azonban határozott akarat és cselekvés kell, nem pedig szép szavak és tétovázás.

Egyébként Apponyi Szempcen méltóságos hallgatással fejezte ki haragját Eötvös Károly ellen, úgy tüntetve föl a függetlenségi párt e detronizált vezérére, mint a főpápa esküdt ellenségét és beleburkolódzva a „nemzeti” sallangokba, sejtette, hogy mennyire megveti ő a Vekerle-kormányt, mert... az nem ment el a honvédszobor leleplezésére. Igen is, tisztelt haza, egy kormányval, mely ily főben járó bünt követt el, nem lehet meg együtt sem Apponyi, de talán egyetlen más magyar ember sem, ellenben nagyon is meg tudott lenni épen Apponyi, még pedig szoros fegyverbarátságban a függetlenségi párttal, mely pedig homlokegyenest Apponyi közögi alapja ellen tör.

Kijelentette továbbá, hogy ő feltétlen kötelezettséget vállalt a határozott, utógondolat nélküli, loyalis szabadelvű politika támogatására, de hogy mi az a határozott, mi az az utógondolat nélküli, mi az a loyalisan szabadelvű politika, azt időről időre Apponyi fogja eldönteni, a létesítendő reformokra vonatkozólag azonban első teendő az 1868-iki törvény módosítása, azután jön: az egységes házassági jog állami rendezése, (meghagyatván az egyházak szabad mozgása) a katolikus auto-

nomia, a protestáns egyházak jobb és állandó dotációja, (állandó baksis! A szerk.) a zsidók receptiója és végre a vallásszabadság az egész vonalon. Ennek az együtt és ily sorban megvalósítandó és egyedül jó programnak azonban van egy kis bibije, a ref. t. i., hogy annak első pontjába a reformátusok nem fognak belemenni, de nem is mehetnek bele és így józan politikusan erre a sorrendre nem is vállalkozhatik.

Érinti Apponyi a magyar politikába belezúzó idegen tényezőket s ezek: a bécsi udvar irányzata (ez azonban csupán Apponyitól idegen és ez Apponyinak a legnagyobb baja, mint a rókanak a szőlő savanyúsága.) meg a nemzetiségi izgatások — és végre kijelenti, hogy a magyar politikai élet zürzavarában a bomlás ellen csak egy szilárd pont van és ez a nemzeti párt. Magyarország tehát nyugodtan alhatik, ha a modern magyar Archimedesnek kellene fog az a bizonyos szilárd pont, melyből kimozdíthatja a világot, nem kell sokáig keresgélnie, ott a nemzeti párt, arra bátran építheti politikáját, nem fog csalódni, számításaiban, mert aki homokra épít, az bizonyos, hogy nem akar állandó épületet.

A törvényszéki bírák szorgalomfokozatai.

A burokratia áldása a minősítési tabulázat. Meg van ez már a hivatalnoki status minden ágában és így természetesen a bíráknál is, de hogy a szolgálati pragmatika nélkül hova vezet ezen rendszer, classikus példa rá az igazságügyi miniszterium legújabb honnított ideája mely egy méltán föltűnést keltő körveleletben nyilatkozott meg. Az igazságügyminiszter ugyanis, a bírák minősítési tabulázatait betekintvén, úgy találta, hogy az összes első folyamodású bíróságok szemelvényeinek szorgalma nem áll a megkívántató színvonalon, amennyiben a „kellő” szorgalommal másodfokulag minősített bírák

még kevésbé... szeretném, ha meghallanák... egy kicsit — nem mindenki, csak a legközelebb állók... Lássuk csak: (feláll) Igy... En itt állok. Itt van előttem az oltár... oh, érzem, hogy félni fogok... Aha! Valami jutott eszembe. Behunyom a szememet, akkor nem fogok annyira félni. (Halk, mormogó hangon utánozza a pap kérdését.) »Szereted-e e tisztességes leányzó?»

Ő határozottan fogja felelni: Igen? Mintha csak hallanám, hogy mondja ezt kedves, tiszta bariton, férfias hangján... »Es te Rózsa, szereted-e ezt a tisztességes ifút?» (Behunyja szemét, elfojtott hangon igen-t akar mondani) Igy... (Boszankodva.) Ah, már látom, hogy nem fogom tudni. Nem fogom megtalálni a kellő hangot! — Másképp kell. (Ismétli a pap szavait egészen halkán.) Ó: Igen! En pedig (sipegő hangon) Igen! (Nevetve.) Nem így, ez nem hang. (Tompán) Igen!... Ez sem jól van. Úgy hangzik, mintha valami bünt vallanék be. (Mélyen suttogóan) Igen... Jézuskám! Ez még rosszabb. (Alázatosan.) Igen... Ezt meg ugy mondom, mintha még — bakfis lennék, a ki fél a büntetés-től, hogy gyakorlatát nem készítse el. (Megturjútva a második szót.) I — — gen! Eh!... Most meg azt is elfelejttem, a mit már tudtam...

Oh, de nehéz is ez, kérem szeretettel. Pedig nem is gondolná az ember. Négy betű, négy árva betű: I. G. E. N.; ugy látszik, mintha ez nagyon egyszerű volna, akár csak a »jó napot!« Pedig milyen komplikált. Ha legalább hamarabb gondoltam volna erre! Csak egy hét előtt! (Gyakoroltam volna magam benne, tanulmányoztam volna, — de most... most! Eh, azért is tanuljuk meg (Lábával toppant.) Igen, igen, igen, igen! Oh Istenem! Ez borzasztó! Látom előre, hogy nem fogom tudni kimondani helyesen... Jaj! Jaj... Oh, mily dühös vagyok! Higgyék el, kérem, igazán dühös vagyok... (Boszusan.) Oh, bár, csak túl volnék már rajta... Ez az igen képes lesz megsemmisíteni egész boldogságomat... Mert ha nem tudom kimondani, ugy, hogy férjem is rögtön ártásra ebből az igenből az én végtelen szerelmemet — akkor... oh, akkor iszonyu lesz... En akkor még a lakodalmom alatt el fogok szökni — haza ide, ebbe az én kis szobámba... Istenem, milyen furcsának is tünik fel nekem ma az én kis szobám... A butorok... minden! Sirni szeretnék. Ugy tetszik nekem, mintha most utazni mennék... messze, nagyon messze és most itt minden Isten veled-et mondana; mintha minden darab egy-egy emlék volna.

Ez a sok aprosag sokkal becsebb nekem, mint sok más drága porteka... mert mindennap ezekkel bibelődöm. Mindennap... Velük életem. És most el kell hagynom!

El a Micuska kanarit, a ki reggelenként fölkelte kedves csicsérgésével... el ezt a kedves íróasztalt, melyen annyi szerelmes verset írtam V a l a k i h e z, a kit sohasem ismertem... el mindent... ő érte... a ki szeret mondhatatlanul s a kit szeretek — oh, szeretek soha el nem évülő érzellemmel... igen! Szeretem őt... szeretem... igen (mintegy föleszmélve) Jaj! megtaláltam az igazi igen-t. Igen, igen, igen, igen... szerettek... igen... igen! (Boldog mosolygással.) A mint ő engemet... (Zaj hallatszik) Jézuskám! A mamám jó... Nem oltottam el a gyertyát... (Beszól.) Igen, mamám, aranyos mamuskám, már alszom... igen, alszom... de ébren alszom, mert szeretek... végtelen, édes, gyönyörűséges, égi szerelmemmel... az-al... Igen! Igen!

Vathy B. István

száma aránytalanul nagyobb, mint a fárthatatlan-*szel*zővel elsőfoknak minősített bírák száma.

Ismerve a magyar bírósági személyzet ügybuzgalmát, elégtelen számát, a reakciók kiosztott óriási munkahalmazát, a józan ész szabályai szerint gondolkozva bizonyos, hogy a kettéle minősítés közötti különbség egyedül onnan származik, hogy a magyar elsőfolyamodású bíróságok elnökének többsége már nagyon mélyen evickel a burokratizmus posványában, mert a bírákat iskolás gyermekeknek nézve, munkájukat nem az egyedül irányadó minőség, hanem a kvantitás és az ezzel többnyire karöltve járó gaszulirozás alapján ítélik meg, ami különben nem is csoda, mert azokban lévén az ellenőrzetlen hatalom, azzal kényők-kedvők szerint élnek.

Mi egyáltalában nem tudjuk felfogni, hogy mi a kriteriuma a fárthatatlan szorgalomnak és a kellő szorgalomnak. Nem tudjuk felfogni, hogy, ha egy bíró hivatalában a kellő szorgalmat fejt ki, hogyan lehet tőle többet követelni. Nem tudjuk felfogni, hogy egy hivatalában kellő szorgalmat tanúsító bírósági személy jövődjét miként lehet az elnök kényére bízni, aki míg a fárthatatlan minősítéssel a protegáltak egész phalanxát csoportosíthatja egyrészt maga köré, másrészt pedig Themis felsőbb csarnokaiba, addig a kellő-jelzéssel meg fogja teremteni a mellőzésre ezant páriák gysz-legióit, kiknek az igazságügyministeri körrendelet értelmében az a dicső hivatás jut osztályrészül, hogy a pályázatoknál a fárthatatlan jelzéssel minősített kiváltságosak mellett elhalasva földoloztassanak a burokratizmus mo-
loehjának.

Mi a magunk részéről is óhajtanónak tartjuk, hogy a bírák a lehető legszorgalmasabbak legyenek, és épen ezért, mert a hivatkozott rendelet csupán lehagoltságot és elkezeredést szülhet, szükség, hogy a szorgalom minősítésének fokozatai a mostanilag megfelelőbban állapítottassanak meg, amit bizonyára a törvényszékek és járásbírók bírái a kellő módon szorgalmazni is fognak, mert hisz egy ily férfias, komoly és nagyérdemű testület hogyan tühethetné azt el, hogy jövődjé oly eleménytől tétessék függővé, melynek megalakulásába ő nemcsak be nem folyhat, de arról még csak tudomással sem bírhat.

—?

Egy kis statistika.

VII.

A vallásfelekezetek arányára vonatkozólag érdekes azon adat, hogy különösen a városokban a hitfelekezeti egyöntetűség egyre csökken. Így Pécsen még 1870-ben a lakosságnak 90,66%-a volt r. katolikus, 1890-ben azonban már csak 86,23%. Ez idő alatt az ágostaiak főlzaporodtak 1,42 %-ról 2,37 %-ra, a reformátusok 0,72%-ról 1,81%-ra és a zsidók 6,80%-ról 9,17%-ra. Hasonló viszonyok észlelhetők a többi városokban is.

A népesség anyanyelvére vonatkozólag rendkívül érdekes adatokkal szolgál azon összehasonlítás, melyet Fényes Elek 1840-ben készült kimutatása alapján tehetünk. A jelzett évben az összes népesség száma 12.880.406 volt és ebből magyar 4.812.759, német 1.273.677, tót 1.687.256, oláh 2.202.542, horvát 886.079, rác 828.365, sokác 429.868, ruthén 442.903, vend 40.864, bolgár 12.000, montenegrinus 2.830, örmény 3.798, görög 5.680, francia 6.150, elementinus 1.600, zsidó 244.035; százalékokban kifejezve 1890-ig a következő haladás tűnik elő:

	1840-ben	1890-ben
Magyar	38 13%	42-81%
német	11-02%	12-15%
tót	13-10%	11-01%

	1840-ben	1890-ben
oláh	17 10%	14-94%
ruthén	3-44%	2-21%
horvát-szerb	16-65%	15 05%
vend	0-32%	0-54%
örmény	0-03%	0-01%
egyéb	0-21%	1-28%

E szerint csupán a magyar, német és vend anyanyelvűek szaporodtak.

Baranya összes népessége 1840-ben 233.850 volt és ebből volt magyar 55 13%, német 27 45, rác 6-72, sokác 9 93, zsidó 0-77%.

Összehasonlítva az 1880. és 1890-iki népszámlálás adatait, melyek a nemzetségek megállapítására is kiterjedtek, volt az országban:

	1880-ban	1890-ben
magyar	6.445.487	7.426.780,
német	1.953.911	2.107.577,
tót	1.864.529	1.910.279,
oláh	2.405.085	2.591.905,
ruthén	356.062	383.392,
horvát-szerb	2.352.339	2.611.264,
vend	85.551	94.679,
örmény	3.678	2.070,
cigány	82.241	96.497,
egyéb nyelvű	93.219	125.005,

Baranyamegyében az összes polgári népesség volt 1890-ben 288.218; ebből: magyar 143.108, német 106.388, tót 301, ruthén 2, horvát 19.732, szerb 16.209, vend 292, egyéb 2.186. Az összes népesség szaporodott 1880-tól 8-87%-kal. Pécsen az összes polgári népesség volt 1890-ben 34.067, ebből magyar 25.268, német 6.508, tót 361, ruthén 2, horvát 397, szerb 37, vend 215, egyéb 1.324; szaporodott az egész népesség 1880-tól 18-69%-kal. Érdekes, hogy míg ez idő alatt Baranyában a magyarság csak 8-34%-kal, a horvát-szerbek 8-32%-kal szaporodtak, addig a németek 10-91%-kal szaporodtak. Pécsen a magyarok szaporodása 19-94%, a németeké ellenben 23-91% volt ez idő alatt. Legjobban szaporodott a magyarság a Tisza-Maros szögében, aztán a Duna-Tisza közén. A felvidék tót lakossága erősen szaporodik, ugyanitt a németek erősen fogynak. A Duna jobb partján levő megyékben a magyarság nagyon lassan szaporodik minek oka nagyrészt a reformátusok szaporatlansága, továbbá a kivándorlás Horvátországba, főként azonban, hogy Dunántúl a magyarosodás érdekében semmi sem történik. Ezen vidéken a németek és horvát-szerbek erősen szaporodnak. A Dunántúli társadalom bizony megemberelhetné már egyszer magát és rávehethetné magát az iskolák és községek magyarosítására. A Tisza bal partján az oláhok igen szaporodnak. Csanádban pedig a tótok, a szerbek Temes megyében. Erdélyben a magyarság kedvezően szaporodik, a német alig, az oláhok Kolozs, Maros-Torda és Szolnok-Doboka megyékben nagy arányokban szaporodnak.

Százalékos megoszlás szerint volt Baranyában a népességből:

	1880-ban	1890-ben
magyar	49 86	49 65
német	36-24	36-91
tót	0-23	0-10
oláh	0-19	—
horvát-szerb	12 53	12-47
egyéb	0-95	0-87,
Pécsen		
magyar	73-40	74-17
német	18-30	19-10
tót	1-50	0-93
horvát-szerb	1-30	1-28
egyéb	5-50	4-52,

A magyarság tért veszített Csikban, Háromszékben, Veszprémben, Beregben, Ungban. A németiség számaránya növekedett 10 megyében, 16-ban azonban csökkent, a tótok szaporodtak 3 megyében, 15-ben fogytak, az oláhok arányszáma

szaporodott 3 megyében, 21-ben csökkent, a ruthének fogytak 4 megyében, 4-ben szaporodtak és a horvát-szerbek arányszáma emelkedett 1 megyében, megfogyott 6 megyében.

Iskolai értesítők.

Pécs szab. kir. város összes községi népoktatási tanintézetének értesítője az 1892.—93. iskolai évről. Az iskolaszék megbízásából Schneider István felügyelő igazgató szerkesztette a vaskos füzetet, mely tartalmasságával, érdekességével kiválik a többiek közül. Egy folyton fejlődő municipiumnak egyre fokozódó közoktatási szükségleteit ismerjük meg ez értesítőből, s azt az óriási — s mégis elégtelen — apparátust, mely a községi népoktatást tényleg megvalósítja. Igen érdekes és tanulságos az értesítő elején — a felügyelő igazgató tollából — az évi jelentés, mely elemi közoktatásunk állapotát vázolja, kiemeli az elért eredményeket, rámutat a kipótolandó hiányokra. A lefolyt év legkiválóbb mozzanatát volt az 1891. XV. tc intézkedéseiből kifolyólag a kisedővás kérdésének rendezése. Az iskolaszék 4 új kisedővás felállítását határozta el; ezek közül 3 (a szigeti külvárosban, a belváros északi részén a Matessa-lelenchazzal kapcsolatosan, s a bányatelepen) a jövő tanév elején megnyílik már; a negyedik, a felsővámház utcában későbbre marad. A lefolyt tanévben nyílt meg a női kereskedelmi szaktanfolyam, faiskolákat létesítettek a külvárosi intézetekben, rendezték egy időre a hitoktatók ügyét, s a külvárosi tanítók méltányos kérelmét a fizetésemelési illetőleg teljesítették. A jövőben is számos nélkülözhetetlen reform vár megtestesítésére. Pécs városában 37. Baranyamegyében 241 oly iskola van, kik oktatásban nem részesültek, a mi oly nagy szám, hogy a kérdést tovább odadni nem lehet, s egy siketnéma intézet felállítására elkerülhetetlen szükséglet képez. Gyors orvoslást igényel az a baj is, hogy számos iskolánk túltöltött, helyiségei pedig aránytalanul szűkek. A belvárosi leányiskola, mely különben most is bérházban van, azután a polgári leányiskola, nem különben a két budai külvárosi elemi iskola a mai tanerőkkel, helyiségekkel és osztályokkal nem maradhat tovább; építkezni kell minél előbb, a tanerőket szaporítani, az osztályokat parhuzamosítani. A feladat egyik részére terv is van már: a polgári leányiskola a belvárosi leányiskolával együtt kapna egy új, tágas és díszes épületet, a polgári leányiskola eddigi épületét pedig az Ágoston téri intézet használhatná fel céljaira. — A statisztikai adatokat — óriási tömegüknél fogva — nem találjuk oly bőven feldolgozva, mint azt a középiskolák teszik: de nem is oly szükségesegek. A középiskolákat tetszés szerint választhatják a tanulók, illetőleg szüleik, s e körülmény mindjárt érdekesebbé is teszi statisztikájukat: adatokat találunk bennök, hogy milyen társadalmi osztály, milyen nemzetiség mekkora fokban törekszik az értelmiségi pályára. A népiskolai oktatásra nézve iskolakényszer áll fenn, s így számadatai is csak az egész népességi statisztikának képeze megfelelő hányadát, következtetésekre, kombinációkra kevésbé engednek teret. — Érdekes lesz mégis megemlíteni, hogy a községi iskolákban az összes beirtottak száma 4030 volt, a mi a mult tanévit 254-el haladja túl. Ez a nagy szám a két nem között a következőleg oszlik meg: fiú volt 2547, leány 1483. A különbséget főleg a nőzárda látogatott leányiskolája okozza. Elköltözött 89, kimaradt 125, és meghalt 64. A többi évekhez mérten ez óriási arány; okát megadja egy másik szám: 52 közülök a dífte-

ritisz áldozata lett. Vallás szerint: 3635 r. kath., 7 görög keleti, 61 ev. ref., 91 ágostai evangélikus, 236 zsidó. A anyanyelv vonatkozáslag a statisztika 3830 magyar, 183 német és 17 szláv anyanyelvűt tüntet elő. Szembeötlő főleg a németek nagy száma, mikor a szigeti külváros tisztá magyar népességű, a belváros erősen magyarosodik, a budai külváros nagy részben magyar, és csak legkisebb töredéke német. A tanulmányi eredmény általában jó volt: csak 544-en nem tanúsítottak kielégítő előmenetelt 3208 jó tanulóval szemben. Egy pillantás a részletezett tanulmányi eredményre, de főleg a magaviseletről nyert osztályzatokra meggyőző arról, hogy a belvárosi elemi iskoláiban hasonlíthatatlanul jobb az előmenetel, kifogástalanabb a magaviselet, mint a külvárosokban. Persze, első oka ennek a belvárosi lakosság nagyobb intelligenciája, a mit nem oly könnyű atlantálni a külvárosokba; de talán a felállított kisdévodók sokat használnak majd abban az irányban, hogy a tőlük kikerült gyermek több kedvvel és jobb viselkedéssel lép az iskolába.

Hirek.

— **Hivatalvizsgálat.** Kardos Kálmán főispán a múlt héten a siklósi fősolgabírósnál tartott hivatalvizsgálatot.

— **Az irgalmas-rend nagygyűlése.** A magyarországi irgalmas-rend a múlt héten tartotta évi nagygyűlését, melyen újra választották a tartományi főnököt és a rendházak priorjait. A rend tartományi főnöke, újra Fűzy Szaniszló lett, a pécsi rendház perjele ismét Pataky Lucidus, a nagyváradi konvent priorjává pedig dr. Wimmer Juliant, volt pécsi irgalmasrendi kórházi főorvost választották meg. Pataky Lucidus a rendi kormánytanácsnak is tagja lett.

— **A pécsi jótékony nőegylet** által a mecsek-egylettel szövetkezett f. é. június 18-án rendezett tavaszi ünnepély szamárdása a nőegylet választmányának június 12-iki ülésében bemutatott, s annak felülvizsgálatára Vaszary Gyula h. főkapitány, Szuly János ügyvéd és Denk Vizelethy Fenna kérték fel: e számadás szerint az összes bevetel 3527 frt 14 $\frac{1}{2}$ krt, míg a kiadások 2725 frt 73 krt, s így a tiszta jövedelem 801 frt 41 $\frac{1}{2}$ krt tesz ki; a végelszámolás s a végeredmény azonban még függőben van, mert a Tetteye planirozásánál, úgy a villanydynamo gép szállításánál felmerült tetemes költségből visszatérítés s leengedés remélhető, s mert a „Junius” emlék-albumok után is még jövedelem van kilátás. — A „Tavaszi ünnepély” alkalmával Monostori Erreth Teréz 10 frtot, Cseh Mária 20 frtot, gróf Schmiddeg Julia 10 frtot, dr. Pasitzky Ede 3 frtot, Aidinger Jánosné, Boocz Alajosné, Erreth Anna, Hoffmann Lajosné, Lauber Rezsőné, Mendl Matild, Sável Kálmánné, Schwarz Józsefné, Schwabach Zs. Gézané, Stern Károlyné, Szauder Gusztávné, Cseh Máriaanna 2—2 frtot, Böhm Karolin, Dischka Gyözőné, Erőssy Józsefné, Ferenczy Istvánné, Guttman Regina, Haidecker Anna, Hegedűs Imréné, Johan Julia, Kaufmann Nándorné, Kindl Amália, Kiss Józsefné, Németh Gyuláné, Ráth Matyásné, Rónaky Teréz, Simonffy Jánosné, Wachauer Julia, Sey Lajosné, Valentin Ottóné 1—1 frtot, Angyal Pálné, Göbel Jánosné, Deckleva Vilmosné, Csigo Jánosné, Förster Béláné, Friedrich Antonia, Girardi Józsefné, Göbel Kálmánné, Kovácsy Kálmánné, Krasznay Mihályné, Lakits Janka, Littke Józsefné, Magyarly Gyuláné, Piacek Gyuláné, Pinter Józsefné, Pilch Antalné, Rozinszky Béláné, Szigriszt Lajosné, Wachauer Károlyné, Wieszner Rajmárné, Denk Lajosné sűteményeket, Hinka Lászlóné, Ratkovits Ferencné húst,

Erreth Jánosné 100 üveg krakellert adományoztak, Szauder Gusztáv 10 frtot, Szuly János 2 frtot, Wiezner Rajmár 3 frt 40 krt, Engel Gyula 1 frtot, Littke József 60 krt, Hinka László 60 krt felülfizettek, mely adományokért s felülfizetésekért, valamint özv. Biedermann Gusztávnéknak a villanyvilágítás előállítására céljából a gőzgépjármű átengedése s beszállításáért, Piacek Gyulának a Tetteye feldiszítése, Zsolnay Miklósnak a virágkocsi korzó rendezése, Girardi József és Tomola Nándor mérnököknek a villanyvilágítás körüli fáradozásai, Ganz és társa cégnek a villanydynamo gép díjtalan átengedéseért, Kéry Gyulának a „Junius” emlék-album szerkesztéseért, a kerekpár egyletnek az ünnepélyen való szíves részvételéért, úgy nemkülönben mindazon urak, úrnők s kisasszonyoknak, kik az ünnepély folyama alatt is fáradhatatlan ügybuzgalommal közreműködtek, s kik az ünnepély fényét és eredményes voltát hathatósan elősegíteni szívesek voltak, a pécsi jótékony nőegylet köszönetét nyilvánítja.

— **Övöntézkedések.** A szathmári néhány kolera-éset nálunk is, mint mindenütt, nagyobb elővigyázatra és szigorúbb ellenőrzésre serkentette a hatóságot. A rendőrség most már naponként folytatja a multkor megkezdett piaci vizsgálatot, s buzdóságoknak a kottyasztott tej, éretlen gyümölcs mindig áldozatul esik. A magánlakok, üzletek, élelem-élarusító helyiségek közegészségügyi megvizsgálása is folyamatosan van. A rendőrség részéről Trixler Aladár rendőr-biztos, mint szakértők pedig dr. Bohala János és dr. Ludvig Ferenc kerületi orvosok végzik a körutat, apróra megvizsgálva mindent, pénzbírsággal büntetve a nagyobb mulasztásokat. Hétfőn a fürdők és uszodák kerültek szorosabb vizsgálat alá. — Reméljük, hogy ez a buzdóság nem lesz szakmáláng, s kolera-hírek nélkül is élvezni fogjuk továbbra is a rendőrségi gondosságát.

— **Vasárnap munkaszünet.** Mult vasárnap több üzlettulajdonos a munkaszünetről szóló törvény rendelkezése ellenére délelőtt 10 órán túl is nyitva hagyta üzletét. A rendőrség foljegyazte az illetők neveit s pénzbírsággal büntette őket.

— **A szinkorból.** Pénteken egy obskurus német vígjáték került színre, a „Fiam nagyon ostoba”. Különös, hogy Somogyi újabb milyen előszeretettel üldöz bennünket az ilyen kétes értékű, itt-ott kacagtató, de egészükben mégis esetlen darabokkal. Szívesebben megnéznék pl. Gauthier Margitot, vagy a szezon többi sikerült előadásait harmadszor, negyedszer is, mint hogy ilyen silányságok felett boszorkodjunk. Az előadás jobb darabhoz méltó volt. Balogh Etel, és Kalmár Piroska elemükben voltak; annyi kedves dévajtsággal, frissességgel játszottak, hogy szinte életet öntöttek a vonatott, unalmas darabba. Dícséretet érdemel Dezséri, Föllinus és László is. Közönség kevés volt. — Szombat Németh Józsefné, a budapesti népszínház tagjának első vendég fölleptéül a „Cigány-bároment. Németh régi ismerőse a pécsi közönségnek; alakítását most is a régi kedvvel és tetszéssel fogadták és sűrű tapsokkal jutalmazták. Megtapsolták Bodroginét is, ki hosszabb távollét után újra vissza jött Somogyihoz és a pécsiekhez. A többi szereplők közül kivált Kocsis Etelka kitűnő Saffijával. Dezséri jó volt, Perényi erős indiszpozícióval küzdött. Arzéna szerepét a szabadságon lévő Kallay Lujza helyett Sárosy Aranka játszotta. — Vasárnap délután a „Próbaházasság” ment, este premiere volt: a híres szegedi cigánynak, Dankó Pistának új népszimnűve: „A Pataki leányok” került színre. Nem valami remekmű, de nem

is rosszabb a legújabb termésű népszimnűveknél. Dalai igazán szépek, alakjai közt is több sikerült talalkozik: meseje nem valami leleményes, nyelve megüti itt-ott a tiszta népies hangot, de sokszor durvaságba, káromkodásokba vész el. Igen jól játszott Dezséri, Polgár; kitűnő volt a két Pataki lány (Balogh Etel és Szathmáry Zsuzsi), azután Sárdy, Peterdy is. Megdicsérenők meg Pethest, ha újabbban dívatba nem hozta volna a folytonos nevelégest előadás alatt. Multkor mi is tréfásan fogtuk fel a színészek jó kedvét; de ha ennyire túlságba viszik, az ellen tiltakoznunk kell. Szól ez a pár sor némileg Dezsérinek is. Hétfőn, ugyancsak Németh fölleptével a „Kornevilli harangok”-at adtak, Planquettenek ezt a kedves operettjét, a mely nem fog elavulni nagyon soká, pedig, mióta allandó repertoire-darab, nagyon sok új operette-darabot látott már születni s megint letűnni. Az est főnyitja Németh Gáspár apója volt. Ezt a kitűnő alakot Németh igazi bravúrral játszotta meg, s különösen az örülesi jelenetben zajos tapsokat aratott. Jó és szép volt Kocsis Etel Germainje, ügyesen mozgott és énekelte Szathmáry Zsuzsi Serpolette szerepében; sokat nevettek Polgár bírójának. Földváry (Henri) híres dalát (Bejartam kétszer a világot) szívesen megtapsolták; tetszett Sz. Nagy Imre is Geniehu szerepében.

— **A nyári szezon** mindenképen beköszöntött. A szinkor mindennap üresebb lesz, a vásártéren pedig felütöttek satrukat a nyári vendégek: a cirkusz és a mechanikai muzeum. Lodi János hozta ide cirkuszát s előleges jelentéseiben szép, változatos műsort ígér — A másik nyári vendég a budapesti panopticum és mechanikai muzeum gyakran meglfordul nálunk; hihetőleg most is érdeklődéssel fogják nezni látványosságait.

— **A pécsi kath. legényegylet** f. évi július hó 23-án saját helyiségeben (Megye-utca 20.-22. sz.) énekekkel és szavallattal egybekötött nyári kerti ünnepélyt rendez. Belépti díj: Tagoknak 30 kr., nem tagoknak 40 kr. Kezdeté d. u. 5 órakor. A zenét Tuma jó szervezett zenekara szolgáltatja. Alkalmatlan idő esetén az ünnepély a teremben tartatik meg.

— **Megszökött rab.** A tamásii járásbírószék börtönből megszökött egy rab a múlt héten. De a háztetőről való leugrása közben eltörte a lábát, így hamar elesípték. Tegnapelőtt szállították be a szegárdi rabkórházba.

— **Halálozások.** Szeredy Rozina, dr. Szeredy József apátkanonok unokahuga hosszas szenvedés után ifjú életének 18-ik évében pénteken elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor ment vége nagy részvét mellett. — Misángyi András építész (a dűledező Stern-féle ház építője) szélhűdesben vasárnap hajnalban életének 53-ik évében meghalt. Áldás emléküknél! Béke poraikra!

— **Hírek a szomszédból.** Tolna-megye beszélt magáról; az igaz, hogy szomorú dolgokat. Szegárdon szerdán nagy vihar volt, roppant jégesővel, a mi a szőlő és kukorica termést teljesen tönkre tette. — A szerdai nap Nagyszokoló községe is végzetes volt. Délután egy órakor tűz ütött ki, s rövid idő alatt 13 házat a melléképületekkel együtt lángba borított. Kéves munkaerő, kevés víz, nagy szél volt, a tüzet fogott épületeket lehetetlen volt megmenteni; a romboló elemet csak úgy tudták megfékezni, hogy egy fenyegetett ház tetejét lebontták, s így határt vetettek a pusztulásnak.

— **A Duna áldozatai.** A mult hétről három balesetről voltunk hírt; kettő halálal végződött, egy fuldoklónak megmentették az életét. — Jaksis István mohácsi földműves György nevű 12 éves fia sertéseket fűrészte oly mélyen ment a vízbe, hogy lába alól a talajt elvesztve elmerült. Segítségért kiabált, de mire hozzáiettek, már csak holttestét foghatták ki a vízből. — Beck János pékinas a kölkedi dunaágba fejt. Hulláját csak napok múlva találták meg. — A mohácsi Dunafürdőben egy mézárós legény majdnem áldozata lett vigyázatlanságának; Freund Samu kereskedő észrevette kinos vergődését, s kimentette. — Megrendítő eset történt a napokban Tolnában, a hol három közhuszár fult a vízbe. Gyakorlat alatt próbaképen teljes felszereléssel a Dunán akart átkelni 9 huszár. Mikor látták, hogy a feladat teljesíthetetlen, vezényszóra vissza fordultak; de már késő volt: a rohanó ár elragadta őket. Néhányan ügygyel-bajjal kimenekültek, de három közülük áldozata lett a Dunának.

— **Nagy csalásnak jött nyomára** Buday Gyula csendőrhadnagy, szegzárdi szakaszparancsnok, ki már évek óta abban faradozik, hogy a Tolna, Baranya és Pestmegyében uralkodó, illetve működő lótolvajbandák kézrekerítsék, míg végre mult év végén sikerült a szalát megtalálni, a melyen tovább kutatót, s a banda nyomára jött. A paksi lókötők elloptak Mucsaról 2 drb 600 frtos csikót, azokat elvitték Szabadzallásra hamis lólevelekkel. Ezeket elcsípték és ezen a fonalon a nyomozást tovább vezetve Kovács János simontornyai, Volf Mózes paksi és Kohár István teveli őrsparancsnokok hathatós közreműködésével kiderítette, hogy a lovakra a hamis jelöléseket Makai J. paksi községi írnok gyártotta, mindig jó honorarium mellett. Eddigél mint tettes és orgazda 7 egyén van letartóztatva s a szegzárdi kir. főügyészségnek átadva Hamis jelölés eddig vagy 70 van felfedezve, de úgy látszik Buday erélyes s ügyes nyomozása által ez a szám csakhamar emelkedni fog; mert Makai készített hamis jelöléseket akképpen is, hogy értéktelen lovakra paksi és a szomszédos községi előjáróságok által szabályszerűen kiállított jelölésbe a lopott lónak hiányzó különös ismertető jeleit pótlólag bevezette. Ezzel azután elvitték a vásárra, átírtak s nyomban új jelöléseket állítottak ki, úgy hogy már a harmadik kézre jó jelölésekkel jöttek. Egy ilyen lovat egy cirkusz tulajdonos meg is vett, a ki a lovat azóta szépen ki is tanította; meg van tehát most szegény akadva, hogy tudtára esett, miszerint az ő lova lopott. Buday Gyula nagy körültekintéssel folytatja a nyomozást, s hihetőleg csakhamar ismét hallunk majd meglepő részleteket erről az érdekes nyomozásról.

— **A bankóprés.** Csapó József regályi lakos bizonyára azt almodta, hogy ő Tolnavármegye pénzügyminisztere; fogta tehát magát s Regályban pénzügyarat alapított. E végből megvett 2 drb. indigó papírral dolgozó litografépet s megkezdte a pénzcsinálás szépen jövedelmező mesteriségét. De mint afféle körültekintő ember nem elégedett meg azzal, hogy ő a pénzt csak megcsinálja, hanem gondoskodott arról is, hogy a kész pénz forgalomba jusson. Szerződött tehát Takács István Kápolnás pusztai, Horváth István és Nagy György Mihály medinai lakosokkal, kik bölcs tanácsukkal támogatták s a pénzt

kiadogatták. De haj, a fátum, az a fátum! E hó 6-án ugyanis a csendőrök az egész komániát letartóztatták, és a náluk talált egy százas, 2 ötvenes bankóhamisítványt — a 2 géppel, mint bűnjelkekkel együtt átadták a szegzárdi kir. ügyészségnek.

— **Fejlődő város** Mohács városa csütörtökön rendkívüli közgyűlést tartott, érdekes tárgyszorozattal, melynek egyik kimagasló pontja, hogy a városi testület megszavazta egy hat osztályú polgári iskolának, esetleg négy osztályú algináziumnak költségeit. Lám, Mohácsnak kell gondoskodnia arról, hogy a városi középiskola hiányt enyhítse. Legalább az itthoni iskolákból kisorsolt pécsi fiúknak lesz hová menni tanulni. — Ezen kívül elhatározta a közgyűlés az utcák új rendezését, elnevezését, a házak új számozását s — a mi a mohácsiakra szintén elég fontos — engedélyt adott egy vállalkozónak csavargózásra Mohács és a Margittasziget közt.

Hírek a vidékről. Közegészségi vizsgálat. Trixler Károly mohácsi főszolgabíró az illető községek szakközégek kíséretében a mult héten járásában közegészségügyi vizsgálatot tartott, különös figyelemmel arra, hogy a helygázniszter közegészségi rendeleteit hogyan fogantositják. — Ujhada stánok. A baranyamegyei hadastyán egylet-elnökét és titkárat Mohácsra küldte, hogy egy fiók-hadastyán (vagy hadastyán-fiók?) egylet létesítése körül buzgólkodjanak. A követek sikerrel jartak: vasárnap megalakult a mohácsi fiók, egyelőre 30 hadastyánal. — Tűzek. A Margittaszigeten minap Kisszély János gazdasági épülete égett le. Biztosítva volt. Somberekben mult vasárnap egy istálló gyuladt ki s porraégett A kar jelentéktelen. — Anna-bál. Harkányon a szokásos Anna-bál e hó 23-ikán tartják meg. Kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnapra, 30-ára marad.

— **Koholt halálhír.** Hurray István, Balaton-Füred főorvosa híres doktor a Balaton környékén, százan megszázan köszönik neki az életüket Talán azért lett szálka Hurray a kisebb praxisú kollégák szemében, s egyszerre csak az a hír terjedt el a vidéken, hogy Hurray meghalt. A doktor a hírről nem hallott, nem is cáfolhatta meg; a régi vidéki páciensek lassankint elmaradoztak, mikor végre is kitűnt, hogy a halálhírből egy szó se igaz. Hurraynak legkevesebb hajlandósága sincs meghalni. A jó hír, derék orvoshoz most megint tódul a közönség; de arról semmit se tudunk, hogy kidudódott-e a koholt hír szerzője, s hogyan fenytették meg arcátlanóságáért. Pedig ezt volna legérdekesebb tudni.

— **A francia borpia.** Franciaországban az idén is jó szüretet várnak és miután tavaly is sok és jó bor termett, az árak igen alacsonyak. A kótekek idei termésre 200 francan történnek egy hordóért (=900 liter). A jó szüretre való kilátás ellenben nagyban emelte a dongaforgalmat, melyben Ausztria-Magyarország elsőrendű részt vesz. Az ideai első félévben legalább is 100,000 mm.-val nagyobb donga-kivitel volt Ausztria-Magyarországból mint a mult év megfelelő szakában.

— **A mulatság vége.** A napokban Szegzárd egyik kocsmájában parasztleányok összeverekedtek. Véletlenül ott mulatott Frei Márton honvéd gyalogezredbeli tizedes is, ki csak 2 napi szabadságra jött haza Szegzárdra; valahogy ezt is

belevonták a verekezésbe, mire ez szüro-nyával Szabó Ferencet és Szabó Andrást életveszélyesen megsebesítette.

— **Tűzek a vidéken.** Felső-Ireghen tűz volt a napokban, a hol Schwarz Bernát háza ismeretlen okból kigyult s nemcsak az ő és egy pár szomszéd háza teteje égett le, hanem elégett Schwarznak készlethen levő 571 pár lábbelij és 3 varrógépe is 3450 forint értékben. Biztosítva semmi sem volt. Másnap meg Györkonyben volt tűz, a hol szintén több ház s melléképület lett a lángok martalékává. Még nagyobb baj az, hogy számos gazdasági eszköz, a melyekre pedig most van legnagyobb szükség, szintén odaégett. — Siklóson csütörtökön ismét tűz ütött ki ez évben már a nyolcadik. A postamester lakása gyült ki ismeretlen okból és le is égett; de a tűzoltóknak sikerült legalább a tűz tovaterjedését meggátolni.

Vegyes hírek.

Mohács-on Márton Kálmán zombori vállalkozó nagyszabású szikvízgyárat létesít. — Stern Mór faddi kereskedő eljegyezte Adler Emilia k. a-t. Bács-Petrovoszellén. — Fischer Fülöp nagykanizsai könyvkereskedő a Zala alapítója és kiadótulajdonosa meghalt. — Dr. Kardos Kálmán volt szegzárdi, jelenleg budapesti ügyész Zomborra kir. ügyész-szé neveztetett ki. Szabó Gyula dóbróközi jegyző meghalt mult hétfőn. — Dekleva József nyugalmazott medinai községi jegyző meghalt mult kedden 57-ik évében Szegzárdon.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécsen.

Nyilt-tér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetetlen halottunk:

HEINDL VILMOS

Somogyvármegye bizottsági tagjának

gyászos elhunytá alkalmával min-
ketrésztvételük nyilvánításával meg-
tisztelve fájdalunkat enyhíteni
igyekeztek, fogadják mélyen ér-
zett köszönetünk nyilvánítását.

Pécsen, 1893. július 18-án.

^ gyászoló család.

*) Ezen rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

Van szerencsém tudatni a t. c. jogkereső közönséggel, hogy

ügyvédi irodámat

Pécsett, Apáczá-utca 17-ik szám alatt megnyitottam.

Dr. Egry Dezső
köz- és váltó ügyvéd.

Megvételre kerestetik egy jó állapotban levő használt

Zongora

Bővebb czim a kiadóhivatalban. 4491

9901. sz. tjkv. 1893 4485
Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Driesz Lajos pécsvári lakos végrehajthatónak

Mandl Katalin

végrehajtást szenvedő elleni 5 frt — kr tökékövetelés és járuléki ir. végrehajtási ügyében a pécsvári kir. járásbírósg területén levő Ó-Falu község határában fekvő, az Ó-Falui 397. sz. tjkvben felvett 339/7. hszz.

részletből Mandl Katalint illető fele részre 24 frt, 339/14. hszz. részletből ugyanazt illető részre 15 frt kikiáltási árban az Ó-falui 20. sz. tjkvben felvett 296. hszz. részletre 28 frt a 932. hszz. részletre 190 frt, a 404. hszz. részletre 256 frt a 25a/2 hszz. részletre 28 frt és a 21. sz. házra 236 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi szeptember hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Ó-Falu község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis mindegyik ingatlan után külön készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1893. évi május hó 24 napján.
Bogyay Pongrác kir. tszéki bíró

Olasz hyppodrom Jiovani Lodi

a Buza-téren ujonan felépült és kényelmesen berendezett nyári arénában **julius hó 16-ától** kezdve naponként

előadásokat rendez

Lodi János, az olasz hyppodrom-társulat igazgatója, elsőrendű jól szervezett társulattal a magasabb légtornászati, kötélánc, akrobatika, ballet, zenebohócok és néma-képlet köréből.

Ezen műsorból különösen kiemelendők:

RIVALLIS ALFONZO,
a felülmulthatatlan kigyó-ember.

WILLFREDS TESTVÉREK,
elsőrendű zenebohócok az első budapesti orpheumból.

Záradékal igen tréfás néma-képlet, bemutatva több nő és férfi-tag által.

A társulat 30 művész, művésznő és saját zenekarból áll.

Helyárok: Számozott zártszék 40 kr. I. hely 30 kr. II. hely 20 kr. Karzati állóhely 10 kr.

Pénztárnnyitás 7 órakor. — Kezdeté pont 9 órakor.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esd mely tisztelettel

LODI JÁNOS igazgató.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek föl
a kiadóhivatalban
Lyceumi nyomda.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár-részvénytársulat

Budapesten és Leobersdorfban Bécs mellett, ajánlja városi hatóságok, valamint a n. közönség figyelmébe világszerte kitűnő hírnévnek örvendő

váltakozó áramu elektromos rendszerét,

mely lehetővé teszi, hogy még a jó távol eső **vizesések eréjét** is felhasználhassák akár **egész városok** vagy **ipari vállalatok kivilágítására** akár gépek hajlására. Nagy haszonnal alkalmazzzák ezen rendszert bányákban és olyan gazdaságokban, hol sürgős munka idején éjjel is dolgoznak.

GANZ és TÁRSA vasöntő és gépgyár-részvénytársulat ajánl továbbá

Gépeket és készülékeket kőszén, érc, **Hengerszikeket** kéregöntésű hengerek, melyek

Keményöntésű- és acélkerekeket még kisebb malomokban is előnyösebben dolgoznak mint a malomkövek, valamint egész malom-berendezéseket.

Gépeket papír, farost és cellulose gyártására,

Turbinákat a helyi viszonyok szerinti szerkesztve, pontos szabályozással.

Kéresztezéseket és kerekeket kéregöntésből s acélból,

Kéregöntésű zúzópafákat, kéregöntésű hengereket és hengergyűrűket aprító gépekhez és golyós zúzómalmokhoz. Fricióss kapcsolókat s dynamótereket.

SIEMENS és HALSKE

villamos világítási és erőátviteli gyárak

Budapest VIII. Kerepesi ut 9 a sz.

Elvállalják **villamvilágítási és erő átviteli, telefonok, vasúti biztonsági és tűzjelző állomások berendezését**

Szállítanak: **vizmérőket, vízfallagmérő készülékeket, mérő eszközöket, mint galvanométereket stb izzólámpákat, szénpálcákat stb.**

Csillárok stb. villamos világításhoz. Különösen felhívjuk a közfigyelmet városi raktarunkra, hol **villamos cikkekben** dús választéku mintaraktárt tartunk.

Figyelemre méltók a

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészítettek és hivatalban vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszorítani.

Költségvetések és ajánlatok díjmentesen.

ASZTALOS JÁNOS

ügyvéd

eladja Mária-utcai 4. számú házát, közelben levő nyaralóját (szőlőjét), lovait és kocsijait.

9902. sz. 1893.

4486

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. tszék mint tlkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gerstpacher József apatini lakós végrehajtatónak

Kölbl Mihály és neje **Schubert Margit**

pécsi lakós végrehajtást szenvedők elleni 4. prt 5. kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pecs-
varadi kir. bíróság területen levő Szellő köz-
ség határában fekvő, a szellői 81. sz.
tjkvben felvett 401. hsz. részletre 85 prt.
404. hsz. részletre 120 prt a 409 hsz.
részletre 75 prt a 961. hsz. részletre 70
prt a szellői 161. sz. tjkvben felvett 10.
hsz. 5 sor sz. házra és 11. hsz. kertre
353 prt a szellői 221. sz. tjkvben felvett
918. hsz. részletre 67 prt a szellői 263.
sz. tjkvben felvett 436a hsz. részletre 65
prt az 1485a hsz. részletre 68 prtban meg-
állapított kikiáltási árban elrendelte s hogy
a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi
augusztus hó 23. napján d. e. 9 óraker
Szellő község hazában megtartandó nyil-
vános árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az
ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis
minden birtoktest után külön készpénzben,
vagy az 1881. évi 60. törvényeikk 42.
§-ban jelzett árfolyammal számított és
az 1881. évi nov. hó 1-én 3433. szám alatt
kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában
kijelölt övadékképes értékpapírban a kikül-
dött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60.
t.-e. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéseiről kiál-
tított szabályszerű elismervényt átszól-
gáltatni.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság
1893. évi május hó 24. napján.

Bogyay Pongrác kir. tszéki bíró.

Elsőrangu látványosság!

Budapesti Panopticum.

Pécsett, budai külváros, a buzatóren.

Nagy Panopticum és mechanikai muzeum!

Életnagyságu és mozgó viaszalakok, melyek hasonlatosságuk, csodálatra
mélto jelmezük és bámulatos mechanikájuk által méltó föltűnést keltenek.

A 150-nél több viaszalak közül különösen kiemelendő: XIII. Leó pápa ő szentsége egyházi
díszben. — Krisztus keresztrefeszítése Munkácsy festménye után. — A szép Irén,
400-féle tetovirozással. — Az eter és egy éj, nagy hatást kelto csoportozat. —
Boldogult RUDOLF trónörökös a ravatalon. — Hófehérke a het torpével és a herceg-
gel. — II. Sándor orosz cár halálos agyon. — Amor és Vénus. mythologiai remekmű.
A bűnbánó Magdolna Egy fiatal anya öröme és boldogsága. — Legujabb! BAROSS
GABOR néhai keresk. miniszter életnagyságban. Egy gyönyörű amoretta csoport,
6 drb. melyből kettő mechanikai gép által mozog es forog. — Belzár, a híres
görög vitéz szép leányával mint koldus. — Fatima, a híres keleti szépség mozog
es dohánnyik. — Almée, az egyiptomi esodaleany, egy szépség. — Vecsera Má-
ria báróné a díjkszoruzott becsi szépség. — Egész sorozata a népfajoknak a
világ minden részéből és számos egyéb hírneves személyek u. m.: császárok,
királyok stb. — Külön szakaszban: a szép Meluzina, a habok tündére, fele hal, fele
nő. — Továbbá egy nagyszerű külön terem az ugynevezett PÁRISI NEVETŐ-
Kiallításom minden család által megütközés nélkül meglekinthető.

**Belépti-díj: felnőtteknek 20 kr. gyermekek és katonák (örmester-
től lefele) 10 kr.**

Naponként nyitva reggel 8-órától esté 10 óráig. Este fényes kivilágítás mellett.

Miután ezen nagy muzeum Európa legnagyobb városában a legnagyobb
köztetszében részesült, számos látogatást kér mély tisztelettel

Az igazgatóság.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERULET, KULSO VÁCZI-UT.

Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiók-raktár KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek

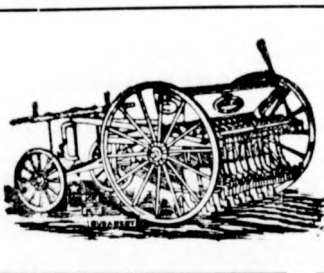
számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő- és egytetemes acél-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök,

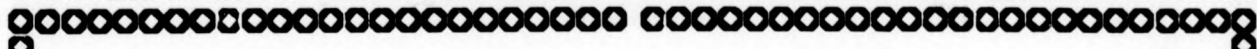
valamint

Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépek.

Takarmánykésztő gépek, darálók, őrlőmalmok és min-
denemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kövektő és
marokrakó arató-gépek és fűkasztáló-gépek, szállítható
mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentre.

Miután a villamvilágítás tárgyában Pécs szab. kir. város és cégünk között kötött engedély-szerződés
a nagyméltóságú ministerium által jóváhagyatott, és most már a városi képviselő-testület közgyűlése által is
végrelegesen elfogadtatott, késedelem nélkül megteendjük a szükséges intézkedéseket a tervezett

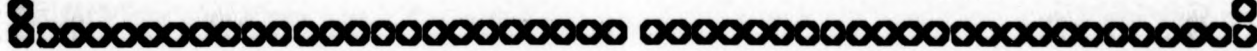
központi villamtelep

gyors létesítése érdekében, hogy mihamarább azon helyzetben legyünk, miszerint a t. c. fogyasztóknak vil-
lamos áramot szolgáltatassunk.

Az erre vonatkozó ügyek elintézése céljából Pécssett legközelebb irodát fogunk berendezni, melynek megnyitására lesz szerencsénk a t. cz. közönséget annak idején értesíteni.

Ganz és Társa
vasöntő és gépgyár részvénytársulat.

4480

SCHÖN^{WA}LD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)utca, a „Hattyu“-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)utca. Mestrics-féle házban.

Ajánlja saját műhelyét mindennemű arany, ezüst, bronce és aranyozott templomi szerek legjobb és tűzben aranyozott elkészítésére, valamint javít és aranyoz mindennemű tárgyakat jótállás mellett.

Egy jó pontos járású ébresztő óra 2 frt 50 kr.

Egy csinos ezüst Remontoir óra 8 frt 50 kr.

Egy kettős köpenyű ezüst Remontoir óra 10 forint.

Egy ezüst horgony (Ancre) Remontoir óra 2-ös fedéllel 12 frt.

Ezüst horgony-Remontoir Tula-óra, kettős fedéllel, finom szerkezettel 16 forint.

Finom szerkezetű csinos inga-óra diófa-szekrényben 12 frt.

Nagy raktár a legújabb divatu salon, inga, iroda és consol-órákból stylszerű kivitelben, tölgy, fényezett, dió és amerikai diófa-szekrényekben.

Legnagyobb választék a legjobb szerkezetű női és uri arany órákból, eredeti szabott gyári árak mellett.

↔ Öt évi jótállással. ↔

Francia, angol, valamint saját gyártmányú ékszerek a legújabb és legfinomabb kivitelben óriási választékban vannak raktáron.

Valódi ezüst tárgyak, u. m.: gyertyatartók, asztali állványok, cukordobozok, kenyérkosarak, serlegek, bor, cognac, thea és kávé servicek, étszerek stb. stb. dús választékban rendkívül szép és izléses kivitelben igen jutányos árban.

Vésnöki munkák elvállaltatnak, a nálam vett tárgyakhoz bármily vésés díjmentesen készíttetik.

Mindennemű javítások a z o n n a l és legjutányosabban készíttetnek.

Régi ezüst és aranytárgyak vagy órák és egyéb műbecsű régiségek legmagasabb árak mellett beváltatnak vagy cserébe átvéttetnek.

Beceklések ingyen eszközökltetnek.

Kiváló tisztelettel

SCHÖN^{WA}LD IMRE.